

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. VI. De Conflagratione & Innovatione Mundi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

hinc Apo. si estis me, in regeneratione cum sederit Filius ho-
solis & viri minimi in sede maiestatis suae, sedebitis & vos super
Apostolici; sed & duodecim iudicantes duodecim tribus Israel.

Ubi haec prerogativa cuiusdam iudiciariae potestatis tribuitur in primis Apostolis; non tamen solis, cum per sedes duodecim significetur universitas iudicantium, uti per duodecim tribus Israel universitas iudicandorum, ut docet *Augustinus, Beda & alii Patres*. Alias enim neque Barnabas neque Paulus haberet istam prerogativam; quod est absurdum. Deinde *Apo. 4.* fit mentio thronorum & sedilium seu thronorum viginti quatuor. Ubi similiter numerus quidam universalis designatur; a quo non excluduntur quatuor animalia visa in circuitu sedis, seu quatuor Evangelistae specialiter exhibiti extra istum numerum ob specialem quamdam inter seniores dignitatem. Quare hanc prerogativam specialem tribuunt SS. Patres & Doctores excellentioribus Sanctis, qui veluti primores regni Christo proximi confidebunt in thronis veluti iudices quidam assessores; quam (inquit *D. Bonav. 4. d. 47. a. 1. qu. 1. in corp.*) possumus appellare iuxta verbum Domini honorabilem confessionem. Quas vero partes five in sententiae intimatione, si ve in causae declaratione, si ve aliter sint habituri, conjecturae locus esto.

Velut quidam iudices assessores,

55. Et quodam sensu omnes electi,

Adde omnibus electis quodam sensu competiturum iudicandi officium, iuxta illud *1. ad Cor. 6.* Si in vobis, id est, per vos iudicabitur mundus totus, indigni estis qui de minimis iudicetis. *Nos itis quoniam Angelos iudicabimus?* Et *Sap. 3.* Iudicabunt nationes & dominabuntur populis. Idque non tantum improprie seu per quamdam comparationem: quo modo etiam Regina Aultri, & viri Ninivite surgent in iudicio, & condemnabunt generationem seu gentem Iudaeorum *Matth. 12.* per hoc scilicet, quod hi illorum comparatione merito damnabuntur: sed partim approbando sententiam iudicis, partim laudando justos & damnando malos tum homines tum daemones, atque exprobando eis suam vilitatem & malitiam, quod praesertim superbissimis illis spiritibus erit poena molestissima. Signanter boni Angeli & praedicatorum atque animarum curatores accusabunt si ve exprobrabunt malitiam & pertinaciam eorum, qui bonis inspirationibus, & monitionibus fidem seu aurem praebere noluerunt.

56. Sententia acceptio describitur.

D I C O VII. Sententiam iudicalem, utpote efficacissimam, mox sequetur executio; adeoque sunt hi impii in supplicium aeternum, iusti autem in vitam aeternam *Matth. 25.* Itaque accepto ultimo ac tremendo vale pro tota aeternitate a Iudice irato, cuius vultum ferre nequibunt, mox sese terra maximo hiatu aperiet usque ad inferos, illucque spectante electorum coetu tota illa innumera bilium hominum damnatorum colluvies cum daemonebus praecipitabitur cum miserandis ejulatibus, & immenso fragore terrae

dissultantis. Quo quidem quam citissime divina virtute pervenient, & mox atque ad terminum pervenerint, terra sese firmissime claudet, & in omnem aeternitatem clausa manebit, sic ut nullus damnatorum hominum vel daemoneum possit umquam exire vel ad superiora emergere. Quae autem sint ibi supplicia, quanta confusio, & nullus ordo in terra ista miseriae, ubi sempiternus horror inhabitat, colligi potest per speciem quamdam ex dictis de inferno *P. 2. Tr. 1. disp. 4. qu. 5.* Iusti denique cum Christo Iudice ibunt gloriosi in caelum possessuri aeternum illud regnum ac gloriam, de cuius immensitate quaedam libavimus *P. 1. in materia de visione beatifica, & plura P. 2. in Tract. de Beatitudine*: quae tamen ipsa paucissima & quasi umbratica solum sunt, si consideremus gloriam ipsam, prout in se est: ad quam nos benignissimus Salvator perducatur.

QUESTIO VI.

De Conflagratione & Innovatione Mundi.

IN fine saeculorum excitandum esse a Deo ignem universalem, quo mundus inferior conflagrabit, sicque purgabitur & innovabitur. Est certa Patrum & Theologorum doctrina, estque apud omnes Fideles persuasissimum, quod mundus finaliter peribit incendio, qui olim diluvio. Unde etiam in publicis Ecclesiae precibus saepe repetitur: *Qui venturus est iudicare saeculum per ignem.* Immo ipsa quoque Scriptura aperte id expressit *2. Petri 3.* & alibi.

57. Mundus in fine conflagrabit.

Sed difficultas in primis est, an ignis ille conflagrationis praecessurus sit iudicium, an vero secuturus. *S. Aug. 20. de Civit. cap. 30.* secuturum putat. Quod etiam sentit *Suarez Tom. 2. in 3. Part. disp. 57. sect. 1.* & Nonnulli alii. Sed communior sententia Doctorum praecessurum censet. Quod non obscure elicitur ex *Psal. 96.* ubi est sermo ad litteram de futuro iudicio: *Ignis ante ipsum praecedet, & inflammabit in circuitu inimicos eius* &c. Et *Isaia 36.* *Ecce Dominus in igne veniet* &c. Et *1. ad Cor. 3.* docet Apostolus uniuscuiusque opus manifestum fore & per diem Domini (quo phrasi Scripturae usitata intelligitur dies iudicii) declarandum quale fuerit, quia in igne, scilicet conflagrationis, revelabitur. Tunc itaque uniuscuiusque opus quale sit, ignis probabit; quo nempe homines tunc adhuc superstites examinabuntur seu probabuntur, & qui aliquid purgandum habuerint, purgabuntur, dein salvandi, iuxta id quod sequitur: *Ipse autem salvus erit, sic tamen quasi per ignem.* Ita hunc locum explicat *Esaius ibidem* videndus, *A Lapide, Lesius lib. 13. de perfect. divin. num. 113.* & alii passim.

58.

Ignis conflagrationis praecedet iudicium.

Varii

59.
Impios affliget, purgabit electos, atque omnes inserimet.

Varii porro sunt effectus hujus conflagrationis. Nam in primis purgabit cum proportione justos purgatione indigentes, inflammabit & affliget impios, omnes autem tunc adhuc superstites verosimilius interimet. Putant vero varii Patres, signanter *Amrosius* & *Lactantius* ad *Estium* in 2. *Petri* 3. (qui idem quoque censet cum plurimis aliis) ignem istum non afflicturum justos purgatione non indigentes, uti non afflixit tres pueros in fornace Babylonica. Quod tamen velut haud satis fundatum Varii non recipiunt: cum alioquin id foret contra activitatem ignis naturalem, & afflictiva mors recte acceptanda posset justis cedere ad augmentum meriti, nec aliàs igne secluso morerentur quantumlibet sancti sine doloribus & poenaltate afflictiva. Fortè non incongruè dici posset, ignem istum afflicturum etiam perfectè sanctos, quantum affligeret mors aliàs naturaliter obeunda, sicut etiam purgatione indigentes inæqualiter pro qualitate culparum tamquam divinæ justitiæ instrumentum affliget. Verum tamen ex conjecturis solum procedi hinc potest.

60.
Destruet omnia mixta, purgabit elementa.

Denique idem ignis mundum inferiorem peccatis quodammodo infectum purgabit; destruetque omnia corpora mixta, scilicet animantia terræ, volucres cæli, pisces maris, plantas, inanimata, etiam mineralia in visceribus terræ, adeoque montium fundamenta comburet; & quidquid in iis purgandum est, purgabit. Unde etiam omnia ædificia, oppida & cetera artefacta destruet. Aërem quoque ipsum, quousque scilicet vaporibus & fecibus infectus est, seu quousque purgatione indiget, pervagabit. Patet ex 2. *Petri* 3. ubi cæli, scilicet aërii, & terra dicuntur igni reservati in diem iudicii. Et infra: *In quo cæli magno impetu transierint instar procellæ, elementa verò crassiora, terra scilicet & aqua, calore solventur. Terra autem & que in ipsa sunt opera, scilicet corpora mixta & artefacta, aut (ut Estius putat) opera peccaminosa exurentur.* Ratio est: quia cum mixta sint ad usum hominis, hoc sine cessante, convenit ipsa cessare; quæ alioquin sunt continuæ vicissitudini obnoxia, secus quam elementa seu corpora simplicia.

61.
Non tamen attinget sidera.

Satis tamen constat ex communi sententia Patrum & Doctorum solum hunc mundum inferiorem arsurum; non autem cælos sidereos, utpote non subiectos impuritatis & vicissitudinariæ generationi & corruptioni, adeoque purgatione non indigentes. Et consonat illud 2. *Petri* 3. *Cæli autem qui nunc sunt & terra, eodem verbo repositi sunt, igni reservati in diem iudicii.* Ubi per cælos (quæ vox in Hebræo caret singulari) intelligi aëris loca & regiones, docent Interpretes, & patet ex contextu, cum de iisdem cælis immediatè præmittatur: *Per quæ ille tunc mundus aqua imundatus perit; qui utique*

non perit per cælos sidereos, sed per pluvias ex aëre subministratas, & aquas & visceribus terræ prorumpentes. Proinde sacri Doctores consequenter existimant ignem ascensurum tam altè, vel (ut *D. Bonaventura* 4. d. 47. a. 2. q. 3. in corp.) paulò altiùs, quam ascenderit diluvium, ad cuius instar succedet purgatio ignea.

Minus autem exploratum est, an ignis conflagrationis præcedet iudicium, quoad omnes suos effectus, sicut ut homines sint resurrecturi ad vitam immortalè in mundo jam innovato, ut plures censent & loquuntur: an potiùs sit præcessurus iudicium quoad interemptionem viventium & aliorum super terram, ac purgationem iustorum, quoad perfectam verò expurgationem & innovationem mundi sublunaris sit secuturus, sive idem ignis adhuc perseverans, sive noviter excitandus, qui celerrimè perficiat hanc rem, simulque impios involvat in tartara, ut censet *D. Bonaventura* sup. a. 2. q. 4. Saltem non fore completam hujus mundi innovationem antè iudicium vel inde colligitur, quòd deinde terra erit perfectè spherica, aquis undique tecta, juxta situm earumdem connaturalem, id autem non erit, nisi post iudicium.

Conflagrationem itaque consequetur cæli & terræ innovatio. Cujus quidem meminit Scriptura *Isaia* 65. *Eccè ego creo cælos novos & terram novam, & non erunt in memoria priora, & non ascendent super cor, tantæ scilicet erunt præ prioribus pulchritudinis.* Et *Apostolus* 21. *Vidi cælum novum & terram novam: primum enim cælum & prima terra abiit &c.* Et infra: *Eccè nova facio omnia.* Et ad *Rom.* 8. *Expectatio creaturæ revelationem filiorum Dei expectat, seu anxie illam desiderat omnis creatura etiam inanimata, quam Apostolus inducit per prosopopeiam instar alicujus personæ; nimirum quia nunc vanitati subiecta est seu mutabilitati, ex ordinatione Dei sub spe commutationis in melius, quia & ipsa creatura liberabitur à servitute corruptionis, seu ab ista mutabilitate & defectione, quando advenerit libertas gloriæ filiorum Dei.* Scimus enim quid omnis creatura inveniunt & parturit usque adhuc; id est, scimus enim omnia creata velut nobiscum sub pondere servitutis gemere, & requiem & innovationem in statum meliorem expectare. Ita explicat *Theophilus*, *Sasbouth*, *Estius* & alii passim.

Innovatio equidem hæc non erit per substantialem cælorum, astrorum & elementorum mutationem, sed per accidentalem eorundem meliorationem, ut habet communis quasi Scholasticorum sententia post *Hieronymum*, *Augustinum* & alios Patres Latinos. Nam (ut *Aug.* 20. de *Civ.* c. 14.) *mutatione rerum, non omnimodo interitu transibit hic mundus. Unde & Apostolus ait: Præterit enim figura hujus mundi. Figura ergo præterit, non natura.* Et (ut *Hieronymus* in c. 65. *Isaia*) *novos cælos,*

caelos, & novam terram videbimus. Non dixit Petrus, Alios caelos & aliam terram videbimus, sed veteres & antiquos in melius commutatos. Quod namque veterascens innovatur, non perit substantialiter. Unde quod de caelis dicitur Ps. 101. Ipsi peribunt: intellige secundum externam speciem; ut colligitur ex iis quae sequuntur: sicut operitorium mutabis eos, & mutabuntur; vestis autem seu operitorium dum invertitur, non mutatur substantia, sed specie externa. Si illi modo intelligitur illud Matth. 24. Caelum & terra transibunt, verba autem mea non praeteribunt. Nisi malis subintelligere, potius seu facilius, q. d. potius id fieret, quod nunquam fiet, quam verba Dei praeterirent. Et sic concordatur Scriptura alteri Ps. 148. Statuis ea in aeternum & in seculum seculi, praecipuum posuit, & non praeteribit. Deinde eandem innovationem Scriptura alibi specificans, solius accidentalis mutationis meminit, ut ex loco Isaia 30. mox referendo patebit.

65. Itaque consistet innovatio mundi in mutatione status & qualitatum, uti & consistet innovatio ipsius humani corporis resurgentis, sic ut alia facies caeli & terrae appareat. Nam primo cessabit motus caelorum juxta Doctores communiter. Quo sensu multi Interpretes ad litteram intelligunt illud Apoc. 10. Tempus non erit amplius. Quamvis Quidam id referant ad tempus operandi meritorie. Quod equidem consistit cum altera expositione: nani dum tempus seu vicissitudinarius motus caelorum cessabit, etiam cessabit tempus bene operandi. Ad praesens quoque intentum passim explicatur illud Isaia 60. Non occidet ultra Sol tuus, & Luna tua non minuetur. Et quamvis intelligeretur de sole & luna spiritali, ipsa scilicet divinitate ejusque visione, quae perpetua erit sine occasu vel imminutione: tamen simul fit allusio ad Solem & Lunam materialem, qui post diem judicii stabiliter in eadem constitutione permanebunt; Sole videlicet unum hemispherium, Luna pletham atque perfectam, solique oppositam alterum hemispherium illuminante. Ratio est: quia tunc cessabit finis motus; qui est deservire hominibus, quotidianaeque generationi & corruptioni. Neque erit quies ita caelis violenta: cum ex natura sua non petant moveri, praesertim sine alia utilitate. Immo communi sententia caeli moventur per Angelos, qui cur per totam aeternitatem absque alia utilitate occurrentur continuo eorumdem motu causando. Tunc igitur cessabit vicissitudo diei ac noctis, hibernis & aestatis, frigoris & aestus, ortus & interitus, eritque temper eadem caeli & terrae facies, eadem

ferentitas & pulchritudo; conformiter ad stabilitatem ipsius aeternitatis.

66. Praeterea astra singula erunt multo lucidiora secundum proportionem convenientissimam Deo cognitam; juxta illud Isaia 30. Erit lux luna, sicut lux solis, & lux solis septemplex, sicut lux septem stellarum, in unum scilicet collecta, adeoque erit septuplum seu plurimum aucta. Quare ex hac mirifica illustratione orbes caelestes, ipsaque elementa aliam speciem induent. Stellaeque simul collustrantes videri poterunt, quarum lumen nunc solis luce offuscatur, non quidem in se, sed solum imbecilli nostro aspectui, tunc valide roborando. Astra tamen quae nunc lucem a sole mutuuntur, etiam tunc mutuabuntur, signanter luna, etiam juxta proportionem lucis solaris ampliolem lucem participatura.

67. Elementorum denique innovatio consistet in ablatione omnis qualitatis peregrinae, ordinato singulorum situ, sic terra depurata, & in corpus perfecte sphericum redacta, locum infimum sit obtentura, & juxta aliquos instar auri fulgida, vel instar vitri pellucida usque ad aliquam profunditatem; aqua terram sit tectura, limpida instar purissimi chrystalli; aer consequenter pellucidus aquam circumdaturus sit.

Quod autem S. Beda existimavit aquam post judicium non remansuram, sed substantialiter corrupendam per ignem, caret fundamento, & repugnat communi sensui Doctorum.

68. Nec obstat, quod Apoc. 21. dicatur: Et marejam non est. Nam intelligendo id ad litteram, uti debet, conformiter ad praecedentia literaliter intelligenda (etiam S. Augustinus dubitaverit, an intelligeretur ibi per mare seculum hoc amarum & turbulentum) facile intelligitur, quod non tunc sit secundum externam faciem, uti caelum & terra, quae dicuntur ibidem abiisse. Quod si etiam contendatur aliquid amplius & speciale isto loquendi modo indicari de destructione maris, adhuc facile responderetur, quod mare simpliciter non manebit sub ratione maris, tum quia congregationes aquarum in unum alveum paratarum a terra (quae post judicium aëstus terram tegent) Deus vocavit maria; tum quia mare significat proprie congregationem aquarum salinarum, aestui procellisque obnoxiatum, vaporibus quoque & impuritatibus impletarum. Proinde recedent vetera, ablata ab iis veritate, non natura, novaque & meliora erunt omnia. Cujus novitatis nos faciat esse participes Jesus Christus Dominus noster.

